

02.05.2023

Bremanger kommune
post@bremanger.kommune.no

Uttalelse – dispensasjonssøknad for stenging av Via Ferrata Hornelen for allmenn bruk

Den Norske Turistforening (DNT) ble etablert i 1868 og er Norges største friluftslivsorganisasjon med cirka 300.000 medlemmer. Organisasjonen består av 56 medlemsforeninger med tilknyttede lokallag som har ansvar for til sammen mer enn 550 hytter, 22.000 km med T-merkede stier og 5000 km kvista løyper. DNT arbeider for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og for sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag.

DNT Sogn og Fjordane er regionens største friluftslivsorganisasjon med cirka 8000 medlemmer og 14 lokallag, og tilrettelegger for friluftsliv i regionen gjennom hytter, ruter og aktiviteter.

Den Norsk Turistforening og DNT Sogn og Fjordane mener det ikke kan gis dispensasjon til å stenge Via feratte Hornelen for allmennheten, da dette tilsidesetter reguleringsplanens formål om å tilgjengeliggjøre anlegget for allmennheten. Vi mener at hensynet til sikkerhet og kravene som stilles må ivaretas og løses på andre måter enn å stenge allmennheten ute. Vi oppfordrer derfor til å finne en løsning som både ivaretar sikkerheten, og formålet om å gjøre rutene tilgjengelig for allmennheten, på tilsvarende måte som er gjort ved Via Feratta-ruter andre steder i landet.

Bakgrunn

Vi viser til varsel om dispensasjonssøknad for stenging av Via Ferrata Hornelen for allmenn bruk.

Hornelen er et ikonisk landemerke og mye brukt turmål i Sogn- og Fjordane. Via Ferrattaen skal ha utgangspunkt fra parkeringen og turstien ved Hornskor og opp den bratte hovedveggen på Hornelen. Tiltaket er av et slikt omfang at det har krevd regulering etter plan- og bygningsloven, og saken behandles slik vi forstår etter plan- og bygningslovens regelverk.

Området er regulert til kombinert formål Friluftsliv, Via Ferrata og LNFR, og slik det framkommer av reguleringsplanen er hensikten at anlegget skal tilgjengeliggjøres for allmennheten og en bred gruppe brukere, både med og uten guide.

Søknaden om å avvike fra reguleringsplanen er begrunnet ut fra hensynet til sikkerhet, ulykkesberedskap og merkevarebygging.

Ut fra hva vi forstår planlegger Hornelen Via Feratta AS å tilby guidede turer til toppen av Hornelen til 1695 kroner, og en litt kortere og mindre krevende rute til 1495 kroner.

Generelle hensyn DNT mener bør ligge til grunn ved vurdering av Via Feratta-ruter

I tråd med formålsparagrafen vår jobber DNT for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og for sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag. Dette innebærer både å bevare og ivareta den norske friluftslivstradisjonen, og prinsippene i allemannsretten og friluftsløven om fri ferdsel og at tilgang til norsk natur skal være gratis. Formålet vårt omfatter også å sikre bevaring av urørte natur- og friluftslivsområder.

Vi er derfor opptatt av at både tradisjonelle og nye måter å bruke naturen på må foregå på en slik måte at det ikke ødelegger for andres naturopplevelse, ikke skader natur og dyreliv, og gir minst mulig spor. Uavhengig hvilket lovverk et tiltak behandles etter, mener vi videre at all tilrettelegging i naturen bør etterstrebe prinsippene som ligger til grunn i friluftsløven om fri ferdsel.

Siden etablering av Via feratta-ruter i de fleste tilfeller innebærer betydelige inngrep i naturen, har DNT en restriktiv holdning til slike og likenede inngrep, og vi mener at eventuelle Via Feratta-ruter bør etableres i tilknytning til allerede etablerte turistanlegg, framfor i urørt natur. Videre mener vi at rutene bør være mest mulig tilgjengelige for allmennheten, og de som har ferdigheter og utstyr til å bruke rutene, slik som er praksis ved flere av Via Feratta-rutene som allerede er etablert.

Vurdering av den konkrete dispensasjonssøknaden

Slik vi forstår, ble det ved planlegging av området lagt til grunn at Via Feratta Hornelen skulle gjøres tilgjengelig for allmennheten. I innledende beskrivelse til planforslaget på side 1 heter det blant annet:

«Befolkninga i Norge har blitt meir mangfaldig, noko som kan føre til behov for å tenke nytt innanfor tilrettelegging og stimulering for friluftsliv, slik at ein når ut til alle. Etablering av Via Ferrata er eit relativt nytt fenomen i Norge og ein håpar med dette å kunne nå ut til fleire brukargrupper i befolkninga. Ein vil då opne opp områder som tidlegare berre har vore tilgjengelege for erfarne klatrarar. Ein vurderer det også slik at ei slik ruta kan verke spennande og lokkande for å få både unge og vaksne ut på tur, samt at det vil tilrettelegge for eit utvida og meir mangfaldig friluftsliv. Slik tilrettelegging er eit positivt tiltak for folkehelsa, og for barn og unges sine interesser.»

Videre i punkt 7.3 side 39:

«Planforslaget opnar for at ein kan etablere ei Via Ferrata rute frå foten av fjellet ved Slettebakkane og opp til toppen av Hornelen. Slik det går fram er det planlagt å etablere eit Via Ferrata anlegg tilsvarande det i Loen. Anlegget i Loen er ope for allmenta og ein kan velje å nytte anlegget ved å følgje guida turar eller gå utan guide der ein anten leiger utstyr eller nyttar eige utstyr. Ved å halde anlegget ope vil ein oppretthalde allemannsretten i området, samt opne opp eit område for fleire brukarar enn kva som er dagens situasjon.»

Med bakgrunn i dette mener vi det ikke er grunnlag for å innvilge den omsøkt dispensasjonen, og at en dispensasjon vil være rettslig ugyldig. Slik det framkommer av plan- og bygningslovens kapittel 19 med lovkommentarer, er det et absolutt vilkår for å kunne gis dispensasjon at hensynene bak planen det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt. Å stenge Via Feratta Hornelen for allmennheten fraviker sterkt fra reguleringsplanen, og de forutsetningene som lå til grunn for medvirkningsprosessen og kommunens vedtak. Vi mener derfor at dispensasjon ikke kan gis.

Det at man har tilrettelagt et svært unikt og ikonisk fjellområde mener vi også taler for at rutene bør gjøres mest mulig tilgjengelig for allmennheten, ikke kun forebeholdes en enkelt aktør, og de som betaler 1700 kroner for en guidet tur. Det framstår svært uryddig at tilgjengeliggjøring for allmennheten hele veien er brukt som et argument for å få tiltalese til etableringen, og at tiltakshaver en uke før åpning søker om å stenge anlegget for allmennheten.

Vi mener at hensynet til sikkerhet og kravene som stilles må ivaretas og løses på andre måter enn å stenge allmennheten ute. Vi oppfordrer til å finne en løsning som både ivaretar sikkerheten, og forutsetningene om å gjøre rutene tilgjengelig for allmennheten, på tilsvarende måte som er gjort ved Via Feratta Loen og andre steder i landet.

Med vennlig hilsen

Siv Merete Stadheim
Styreleder DNT Sogn og Fjordane

Maylinn Stomperud
Fagsjef Naturforvaltning
Den Norske Turistforening

elektronisk godkjent underskrift

Kopi: Statsforvalteren i Vestland